ഋഭുഗീത അധ്യായം 12
ദേഹമുക്തിപ്രകരണവർണ്ണനം

ഋഭുഃ -
ദേഹമുക്തിപ്രകരണം നിദാഘ ശൃണു ദുർലഭം .
ത്യക്താത്യക്തം ന സ്മരതി വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.1..

ബ്രഹ്മരൂപഃ പ്രശാന്താത്മാ നാന്യരൂപഃ സദാ സുഖീ .
സ്വസ്ഥരൂപോ മഹാമൗനീ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.2..

സർവാത്മാ സർവഭൂതാത്മാ ശാന്താത്മാ മുക്തിവർജിതഃ .
ഏകാത്മവർജിതഃ സാക്ഷീ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.3..

ലക്ഷ്യാത്മാ ലാലിതാത്മാഹം ലീലാത്മാ സ്വാത്മമാത്രകഃ .
തൂഷ്ണീമാത്മാ സ്വഭാവാത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.4..

ശുഭ്രാത്മാ സ്വയമാത്മാഹം സർവാത്മാ സ്വാത്മമാത്രകഃ .
അജാത്മാ ചാമൃതാത്മാ ഹി വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.5..

ആനന്ദാത്മാ പ്രിയഃ സ്വാത്മാ മോക്ഷാത്മാ കോഽപി നിർണയഃ .
ഇത്യേവമിതി നിധ്യായീ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.6..

ബ്രഹ്മൈവാഹം ചിദേവാഹം ഏകം വാപി ന ചിന്ത്യതേ .
ചിന്മാത്രേണൈവ യസ്തിഷ്ഠേദ്വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.7..

നിശ്ചയം ച പരിത്യജ്യ അഹം ബ്രഹ്മേതി നിശ്ചയഃ .
ആനന്ദഭൂരിദേഹസ്തു വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.8..

സർവമസ്തീതി നാസ്തീതി നിശ്ചയം ത്യജ്യ തിഷ്ഠതി .
അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി നാന്യോഽസ്മി വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.9..

കിഞ്ചിത്ക്വചിത്കദാചിച്ച ആത്മാനം ന സ്മരത്യസൗ .
സ്വസ്വഭാവേന യസ്തിഷ്ഠേദ്വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.10..

അഹമാത്മാ പരോ ഹ്യാത്മാ ചിദാത്മാഹം ന ചിന്ത്യതേ .
സ്ഥാസ്യാമീത്യപി യോ യുക്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.11..

തൂഷ്ണീമേവ സ്ഥിതസ്തൂഷ്ണീം സർവം തൂഷ്ണീം ന കിഞ്ചന .
അഹമർഥപരിത്യക്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.12..

പരമാത്മാ ഗുണാതീതഃ സർവാത്മാപി ന സമ്മതഃ .
സർവഭാവാന്മഹാത്മാ യോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.13..

കാലഭേദം ദേശഭേദം വസ്തുഭേദം സ്വഭേദകം .
കിഞ്ചിദ്ഭേദം ന യസ്യാസ്തി വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.14..

അഹം ത്വം തദിദം സോഽയം കിഞ്ചിദ്വാപി ന വിദ്യതേ .
അത്യന്തസുഖമാത്രോഽഹം വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.15..

നിർഗുണാത്മാ നിരാത്മാ ഹി നിത്യാത്മാ നിത്യനിർണയഃ .
ശൂന്യാത്മാ സൂക്ഷ്മരൂപോ യോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.16..

വിശ്വാത്മാ വിശ്വഹീനാത്മാ കാലാത്മാ കാലഹേതുകഃ .
ദേവാത്മാ ദേവഹീനോ യോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.17..

മാത്രാത്മാ മേയഹീനാത്മാ മൂഢാത്മാഽനാത്മവർജിതഃ .
കേവലാത്മാ പരാത്മാ ച വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.18..

സർവത്ര ജഡഹീനാത്മാ സർവേഷാമന്തരാത്മകഃ .
സർവേഷാമിതി യസ്തൂക്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.19..

സർവസങ്കല്പഹീനേതി സച്ചിദാനന്ദമാത്രകഃ .
സ്ഥാസ്യാമീതി ന യസ്യാന്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.20..

സർവം നാസ്തി തദസ്തീതി ചിന്മാത്രോഽസ്തീതി സർവദാ .
പ്രബുദ്ധോ നാസ്തി യസ്യാന്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.21..

കേവലം പരമാത്മാ യഃ കേവലം ജ്ഞാനവിഗ്രഹഃ .
സത്താമാത്രസ്വരൂപോ യോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.22..

ജീവേശ്വരേതി ചൈത്യേതി വേദശാസ്ത്രേ ത്വഹം ത്വിതി .
ബ്രഹ്മൈവേതി ന യസ്യാന്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.23..

ബ്രഹ്മൈവ സർവമേവാഹം നാന്യത്കിഞ്ചിജ്ജഗദ്ഭവേത് .
ഇത്യേവം നിശ്ചയോ ഭാവഃ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.24..

ഇദം ചൈതന്യമേവേതി അഹം ചൈതന്യമേവ ഹി .
ഇതി നിശ്ചയശൂന്യോ യോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.25..

ചൈതന്യമാത്രഃ സംസിദ്ധഃ സ്വാത്മാരാമഃ സുഖാസനഃ .
സുഖമാത്രാന്തരംഗോ യോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.26..

അപരിച്ഛിന്നരൂപാത്മാ അണോരണുവിനിർമലഃ .
തുര്യാതീതഃ പരാനന്ദോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.27..

നാമാപി നാസ്തി സർവാത്മാ ന രൂപോ ന ച നാസ്തികഃ .
പരബ്രഹ്മസ്വരൂപാത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.28..

തുര്യാതീതഃ സ്വതോഽതീതഃ അതോഽതീതഃ സ സന്മയഃ .
അശുഭാശുഭശാന്താത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.29..

ബന്ധമുക്തിപ്രശാന്താത്മാ സർവാത്മാ ചാന്തരാത്മകഃ .
പ്രപഞ്ചാത്മാ പരോ ഹ്യാത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.30..

സർവത്ര പരിപൂർണാത്മാ സർവദാ ച പരാത്പരഃ .
അന്തരാത്മാ ഹ്യനന്താത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.31..

അബോധബോധഹീനാത്മാ അജഡോ ജഡവർജിതഃ .
അതത്ത്വാതത്ത്വസർവാത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.32..

അസമാധിസമാധ്യന്തഃ അലക്ഷ്യാലക്ഷ്യവർജിതഃ .
അഭൂതോ ഭൂത ഏവാത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.33..

ചിന്മയാത്മാ ചിദാകാശശ്ചിദാനന്ദശ്ചിദംബരഃ .
ചിന്മാത്രരൂപ ഏവാത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.34..

സച്ചിദാനന്ദരൂപാത്മാ സച്ചിദാനന്ദവിഗ്രഹഃ .
സച്ചിദാനന്ദപൂർണാത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.35..

സദാ ബ്രഹ്മമയോ നിത്യം സദാ സ്വാത്മനി നിഷ്ഠിതഃ .
സദാഽഖണ്ഡൈകരൂപാത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.36..

പ്രജ്ഞാനഘന ഏവാത്മാ പ്രജ്ഞാനഘനവിഗ്രഹഃ .
നിത്യജ്ഞാനപരാനന്ദോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.37..

യസ്യ ദേഹഃ ക്വചിന്നാസ്തി യസ്യ കിഞ്ചിത്സ്മൃതിശ്ച ന .
സദാത്മാ ഹ്യാത്മനി സ്വസ്ഥോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.38..

യസ്യ നിർവാസനം ചിത്തം യസ്യ ബ്രഹ്മാത്മനാ സ്ഥിതിഃ .
യോഗാത്മാ യോഗയുക്താത്മാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.39..

ചൈതന്യമാത്ര ഏവേതി ത്യക്തം സർവമതിർന ഹി .
ഗുണാഗുണവികാരാന്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.40..

കാലദേശാദി നാസ്ത്യന്തോ ന ഗ്രാഹ്യോ നാസ്മൃതിഃ പരഃ .
നിശ്ചയം ച പരിത്യക്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.41..

ഭൂമാനന്ദാപരാനന്ദോ ഭോഗാനന്ദവിവർജിതഃ .
സാക്ഷീ ച സാക്ഷിഹീനശ്ച വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.42..

സോഽപി കോഽപി ന സോ കോഽപി കിഞ്ചിത്കിഞ്ചിന്ന കിഞ്ചന .
ആത്മാനാത്മാ ചിദാത്മാ ച ചിദചിച്ചാഹമേവ ച .. 12.43..

യസ്യ പ്രപഞ്ചശ്ചാനാത്മാ ബ്രഹ്മാകാരമപീഹ ന .
സ്വസ്വരൂപഃ സ്വയഞ്ജ്യോതിർവിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.44..

വാചാമഗോചരാനന്ദഃ സർവേന്ദ്രിയവിവർജിതഃ .
അതീതാതീതഭാവോ യോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.45..

ചിത്തവൃത്തേരതീതോ യശ്ചിത്തവൃത്തിർന ഭാസകഃ .
സർവവൃത്തിവിഹീനോ യോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.46..

തസ്മിൻകാലേ വിദേഹോ യോ ദേഹസ്മരണവർജിതഃ .
ന സ്ഥൂലോ ന കൃശോ വാപി വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.47..

ഈഷണ്മാത്രസ്ഥിതോ യോ വൈ സദാ സർവവിവർജിതഃ .
ബ്രഹ്മമാത്രേണ യസ്തിഷ്ഠേദ്വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.48..

പരം ബ്രഹ്മ പരാനന്ദഃ പരമാത്മാ പരാത്പരഃ .
പരൈരദൃഷ്ടബാഹ്യാന്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.49..

ശുദ്ധവേദാന്തസാരോഽയം ശുദ്ധസത്ത്വാത്മനി സ്ഥിതഃ .
തദ്ഭേദമപി യസ്ത്യക്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.50..

ബ്രഹ്മാമൃതരസാസ്വാദോ ബ്രഹ്മാമൃതരസായനം .
ബ്രഹ്മാമൃതരസേ മഗ്നോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.51..

ബ്രഹ്മാമൃതരസാധാരോ ബ്രഹ്മാമൃതരസഃ സ്വയം .
ബ്രഹ്മാമൃതരസേ തൃപ്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.52..

ബ്രഹ്മാനന്ദപരാനന്ദോ ബ്രഹ്മാനന്ദരസപ്രഭഃ .
ബ്രഹ്മാനന്ദപരഞ്ജ്യോതിർവിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.53..

ബ്രഹ്മാനന്ദരസാനന്ദോ ബ്രഹ്മാമൃതനിരന്തരം .
ബ്രഹ്മാനന്ദഃ സദാനന്ദോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.54..

ബ്രഹ്മാനന്ദാനുഭാവോ യോ ബ്രഹ്മാമൃതശിവാർചനം .
ബ്രഹ്മാനന്ദരസപ്രീതോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.55..

ബ്രഹ്മാനന്ദരസോദ്വാഹോ ബ്രഹ്മാമൃതകുടുംബകഃ .
ബ്രഹ്മാനന്ദജനൈര്യുക്തോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.56..

ബ്രഹ്മാമൃതവരേ വാസോ ബ്രഹ്മാനന്ദാലയേ സ്ഥിതഃ .
ബ്രഹ്മാമൃതജപോ യസ്യ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.57..

ബ്രഹ്മാനന്ദശരീരാന്തോ ബ്രഹ്മാനന്ദേന്ദ്രിയഃ ക്വചിത് .
ബ്രഹ്മാമൃതമയീ വിദ്യാ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.58..

ബ്രഹ്മാനദമദോന്മത്തോ ബ്രഹ്മാമൃതരസംഭരഃ .
ബ്രഹ്മാത്മനി സദാ സ്വസ്ഥോ വിദേഹാന്മുക്ത ഏവ സഃ .. 12.59..

ദേഹമുക്തിപ്രകരണം സർവവേദേഷു ദുർലഭം .
മയോക്തം തേ മഹായോഗിന്വിദേഹഃ ശ്രവണാദ്ഭവേത് .. 12.60..

സ്കന്ദഃ -
അനാഥ നാഥ തേ പദം ഭജാ+മ്യുമാസ-നാഥ സന്നി-ശീഥ-നാഥ
മൗലി-സംസ്ഫുട+ല്ലലാട-സംഗജ+സ്ഫുലിംഗ-ദഗ്ധ-മന്മഥം
പ്രമഥ-നാഥ പാഹി മാം .. 12.61..

വിഭൂതിഭൂഷഗാത്ര തേ+ ത്രിനേത്ര-മി+ത്രതാ-മിയാത്
മനഃസരോരുഹം ക്ഷണം തഥേ+ക്ഷണേന മേ സദാ .
പ്രബന്ധ-സംസൃതി+ഭ്രമദ്/ഭ്രമജ്ജനൗഘ-സന്തതൗ
ന വേദ വേദമൗലിര+പ്യപാസ്ത-ദുഃഖസന്തതിം .. 12.62..

.. ഇതി ശ്രീശിവരഹസ്യേ ശങ്കരാഖ്യേ ഷഷ്ഠാംശേ ഋഭുനിദാഘസംവാദേ
ദേഹമുക്തിപ്രകരണവർണനം നാമ ദ്വാദശോഽധ്യായഃ ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
22.7.2024